

*Додаток
до Інформаційної довідки
щодо удосконалення правового регулювання
сімейних відносин у контексті положень
проекту Закону України
«Про внесення змін до Сімейного кодексу України
та інших законів України»*

**Аналіз окремих положень
проекту Закону України «Про внесення змін до Сімейного кодексу України та інших законів України»**

Зміст положення законопроекту	Зміст положення законодавства	Аналіз пропонувананих унормувань
Сімейний кодекс України		
Стаття 7. Принципи сімейного права 1. Сімейні відносини регулюються цим Кодексом, іншими нормативно-правовими актами, договором між їх учасниками на основі таких принципів: – рівності та заборони дискримінації за ознаками раси, кольору шкіри, статі, політичних, релігійних та інших переконань, етнічного та соціального походження, матеріального стану, місця проживання, за мовними та іншими ознаками; – державної охорони сім'ї, материнства, батьківства та дитинства; – недопустимості свавільного втручання у сімейне життя; – гарантування найкращих інтересів та добробуту дитини;	Стаття 7. Загальні засади регулювання сімейних відносин 1. Сімейні відносини регулюються цим Кодексом та іншими нормативно-правовими актами. 2. Сімейні відносини можуть бути врегульовані за домовленістю (договором) між їх учасниками. 3. Сімейні відносини регулюються лише у тій частині, у якій це є допустимим і можливим з точки зору інтересів їх учасників та інтересів суспільства. 4. Регулювання сімейних відносин здійснюється з урахуванням права на таємницю особистого життя їх учасників, їхнього права на особисту свободу та недопустимості свавільного втручання у сімейне життя.	Чинна стаття 7 передбачає засади регулювання сімейних відносин, які за своєю суттю і є принципами. Вважаємо за доцільне звернути увагу на те, що не обґрунтовано позицію щодо раціональності викладення такої редакції.

<p>– взаємної підтримки подружжя, батьків та дітей, інших членів сім'ї та родичів; – заборони насильства в сім'ї; – добровільності шлюбу; – відповідального батьківства; – справедливості, добросовісності та розумності, відповідно до моральних засад суспільства.</p>	<p>5. Учасник сімейних відносин не може мати привілеїв чи обмежень за ознаками раси, кольору шкіри, статі, політичних, релігійних та інших переконань, етнічного та соціального походження, матеріального стану, місця проживання, за мовними та іншими ознаками.</p> <p>6. Жінка та чоловік мають рівні права і обов'язки у сімейних відносинах, шлюбі та сім'ї.</p> <p>7. Дитина має бути забезпечена можливістю здійснення її прав, установлених Конституцією України, Конвенцією про права дитини, іншими міжнародними договорами України, згода на обов'язковість яких надана Верховною Радою України.</p> <p>8. Регулювання сімейних відносин має здійснюватися з максимально можливим урахуванням інтересів дитини, непрацездатних членів сім'ї.</p> <p>9. Сімейні відносини регулюються на засадах справедливості, добросовісності та розумності, відповідно до моральних засад суспільства.</p> <p>10. Кожен учасник сімейних відносин має право на судовий захист.</p>	
<p>Стаття 7-1. Забезпечення найкращих інтересів дитини</p>	<p>Відсутня</p>	<p>1. Запропонована стаття 7-1 впливає із принципів, які пропонується визначити у статті 7 у редакції законопроекту, зокрема</p>

<p>1. При вирішенні будь-якого питання щодо дитини учасники сімейних відносин, інші особи, органи державної влади та місцевого самоврядування, суд керуються принципом найкращих інтересів дитини.</p> <p>2. При розгляді будь-якого питання, що стосується дитини, з метою забезпечення найкращих інтересів дитини, необхідно враховувати: користь для дитини; вік, стан здоров'я дитини та будь-які її особливі характеристики; матеріальні, психологічні, емоційні та інші потреби дитини, з урахуванням її віку та розвитку; думку дитини, якщо вона може її висловлювати; можливий вплив на дитину будь-яких змін та обставин; характер відносин між дитиною та іншим учасником (батьками, іншими родичами та особами, які беруть участь у вихованні дитини), якщо питання, яке розглядається, стосується таких відносин.</p> <p>3. У всіх питаннях, що стосуються дитини, уповноважені органи повинні діяти негайно, одночасно захищаючи інтереси та права дитини. У разі неможливості негайного вирішення питання, строк розгляду має бути розумним задля гарантування найкращих інтересів дитини.</p> <p>4. З метою гарантування найкращих інтересів дитини суд може прийняти рішення про спільну опіку або про опіку</p>		<p>«гарантування найкращих інтересів та добробуту дитини». Проте залишається незрозумілим, чому з усіх перелічених принципів акцентується увага саме на потребі закріплення зазначеного вище принципу, не закріплюючи інші принципи.</p> <p>2. Зауважимо, що запропонована редакція статті 7-1 за своїм змістом вирішує коло процедурних питань, що стосуються дитини. Ця норма видається доцільною не у Сімейному кодексі України (далі – СК), а, наприклад, у Законі України «Про охорону дитинства».</p>
---	--	---

<p>над дитиною (дітьми) тільки одним із батьків без позбавлення батьківських прав іншого, а також вирішити про право на контакт того з батьків, хто проживає окремо.</p> <p>5. При вирішенні питання про місце проживання дитини суд може прийняти ухвалу про тимчасове місце проживання дитини до винесення остаточного рішення по справі.</p>		
<p>Частину 2 статті 10 викласти в такій редакції:</p> <p>2. Якщо до регулювання сімейних відносин неможливо застосувати аналогію закону, вони регулюються відповідно до принципів сімейного права (аналогія права).</p>	<p>Стаття 10. Застосування аналогії закону та аналогії права</p> <p>...</p> <p>2. Якщо до регулювання сімейних відносин неможливо застосувати аналогію закону, вони регулюються відповідно до загальних засад сімейного законодавства (аналогія права).</p>	<p>Подана зміна є технічною, що пов'язано з викладенням статті 7 у пропонованій редакції.</p>
<p>Статтю 18 доповнити новими частинами такого змісту:</p> <p>3. Суд до винесення рішення та з метою гарантування справедливості може застосувати такі тимчасові заходи захисту прав дітей, одного з подружжя та інших учасників сімейних відносин: зобов'язати залишити місце спільного проживання; обмежити спілкування з дитиною, іншим членом сім'ї; визначити місце проживання неповнолітньої дитини з</p>	<p>Стаття 18. Захист сімейних прав та інтересів</p> <p>Відсутні</p>	<p>1. Викладені у частині третій статті 18 проекту положення відносяться до повноважень суду у процесі вирішення сімейних справ по суті. Доцільним є передбачення запропонованих положень у процесуальному законодавстві.</p> <p>2. Враховуючи особливості сімейних відносин, вважаємо за доцільне передбачити конкретний перелік випадків, на які поширюється медіація.</p>

<p>одним із батьків; усунути перешкоди у користуванні майном, що є об'єктом права спільної сумісної власності або особистою приватною власністю; накласти арешт або вилучити майно до вирішення питання про право власності на нього або для забезпечення виконання зобов'язань з утримання; інші заходи, передбачені законом, або які суд вважає необхідними».</p> <p>4. Кожному учаснику сімейних відносин гарантується доступ до альтернативних механізмів вирішення спорів, в тому числі медіації.</p> <p>5. У судовому провадженні, що стосується виконання батьківських обов'язків, у яких може виникнути конфлікт інтересів між дитиною та батьками або ризик добробуту дитини, суд призначає спеціального представника для дитини.</p>		<p>3. У частині п'ятій не визначено порядок призначення спеціального представника та не передбачено критерії для осіб, які можуть бути призначеними.</p>
<p>Стаття 26-1. Фактичний союз</p> <p>1. Якщо дві особи протилежної статі (партнери) проживають разом, мають сталі відносини на засадах любові та взаємоповаги, ведуть спільне господарство, то вони перебувають у фактичному союзі.</p> <p>2. Довготривалим є фактичний союз, в якому партнери перебувають понад п'ять років.</p>	<p>Відсутня</p>	<p>1. Запропонована законодавча конструкція містить оціночні поняття сталих відносин «на засадах любові та взаємоповаги».</p> <p>2. Відсутнє обґрунтування запропонованого строку визнання «фактичного союзу» як довготривалого, який пропонується визнавати через «понад п'ять років».</p>

<p>3. Партнери мають рівні права та обов'язки у фактичному союзі.</p>		
<p>Стаття 73-1. Управління майном подружжя</p> <p>1. Кожен із подружжя має право управляти майном, що належить їм на праві спільною сумісною власністю.</p> <p>2. Спільне управління майном обов'язкове у випадку: а) набуття або розпорядження нерухомим майном або майном, право власності на яке, підлягає державній реєстрації; б) укладання договорів позики, кредиту та поруки.</p>	<p>Відсутня</p>	<p>1. Запропоновані зміни передбачені у Главі 8 СК «Право спільної сумісної власності подружжя».</p>
<p>Стаття 73-2. Борги подружжя</p> <p>1. Кожен із подружжя зобов'язаний інформувати іншого про свої доходи та борги. Один з подружжя може вимагати від іншого, а також від податкових органів, надати інформацію про фінансовий стан або копію податкової декларації.</p> <p>2. Заборгованість одного з подружжя є його особистими боргами, якщо вони: виникли до вступу у шлюб; пов'язані з отриманням подарунків, прийняттям спадщини; пов'язані з особистою власністю; мають особистий характер; понесені без необхідної згоди іншого з подружжя.</p>	<p>Відсутня</p>	<p>1. Запропоновані зміни не відповідають базовим положенням, закріпленим у Конституції України, зокрема статті 32, якою встановлено право особи на невтручання в приватне та сімейне життя.</p> <p>2. Недостатньо обґрунтована пропозиція щодо встановлення переліку особистих боргів та можливості стягнення розміру особистого боргу із власності одного з подружжя.</p>

<p>3. Борги, які виникли у зв'язку із задоволенням потреб сім'ї і, які не є особистими боргами, є спільними боргами.</p> <p>4. Розмір особистого боргу може бути стягнутий з власності одного з подружжя.</p>		
<p>Стаття 73-3. Право користування житловим приміщенням</p> <p>1. Члени сім'ї (подружжя та діти) мають право користуватися житлом, що належить на праві власності чи праві користування одному з них.</p> <p>2. Договір оренди житла, укладений одним із подружжя для проживання членів сім'ї, не може бути ним розірваний або припинений без згоди іншого з подружжя».</p>	<p>Відсутня</p>	<p>Не відповідає предмету правового регулювання СК.</p>
<p>Стаття 73-4. Припинення режиму спільної сумісної власності</p> <p>1. Режим спільної сумісної власності припиняється: а) смертю одного з подружжя; б) розірванням шлюбу чи визнання його недійсним; в) зміною режиму за домовленістю між подружжям (договором); г) рішенням суду про режим окремого проживання подружжя.</p> <p>2. Режим спільної сумісної власності припиняється щодо майна набутого з дня настання підстав, вказаних у частині 1 цієї статті.</p>	<p>Відсутня</p>	<p>1. Запропоновані зміни передбачені у Главі 8 СК «Право спільної сумісної власності подружжя».</p>

<p>У статті 74 після слів «однією сім'єю» додати слова у дужках «перебувають у фактичному союзі».</p>	<p>Стаття 74. Право на майно жінки та чоловіка, які проживають однією сім'єю, але не перебувають у шлюбі між собою або в будь-якому іншому шлюбі</p> <p>1. Якщо жінка та чоловік проживають однією сім'єю, але не перебувають у шлюбі між собою або в будь-якому іншому шлюбі, майно, набуте ними за час спільного проживання, належить їм на праві спільної сумісної власності, якщо інше не встановлено письмовим договором між ними.</p> <p>2. На майно, що є об'єктом права спільної сумісної власності жінки та чоловіка, які не перебувають у шлюбі між собою або в будь-якому іншому шлюбі, поширюються положення глави 8 цього Кодексу.</p>	<p>1. Не конкретизовано де саме у тексті статті чи в її назві слід додати словосполучення «перебувають у фактичному союзі».</p>
<p>Статтю 74 доповнити новими частинами такого змісту:</p> <p>3. Кожен з партнерів повинен брати участь у витратах по забезпеченню фактичного союзу відповідно до своїх можливостей.</p> <p>4. Якщо партнери перебували у тривалому фактичному союзі не менше п'яти років або мають спільну дитину, що є неповнолітньою або перебуває у них на</p>	<p>Стаття 74. Право на майно жінки та чоловіка, які проживають однією сім'єю, але не перебувають у шлюбі між собою або в будь-якому іншому шлюбі</p> <p>...</p> <p>Відсутні</p>	<p>Нові частини закладають дискримінаційні положення щодо реалізації права на майно жінки та чоловіка, які проживають однією сім'єю, але не перебувають у шлюбі між собою або в будь-якому іншому шлюбі.</p>

<p>утриманні після досягнення повноліття, то будь-який акт розпорядження правом власності на будинок чи інше житло, в якому партнери проживають, або предмети домашнього вжитку, вчиняється зі згоди обох партнерів.</p> <p>Будь-який акт розпорядження таким майном, вчинений одним партнером без згоди іншого буде дійсний, якщо він погодить акт розпорядження. У випадку відмови партнера дати згоду на розпорядження майном, інший з партнерів може звернутися за наданням дозволу до суду. Акт розпорядження майном, вчинений з порушенням вказаних вимог може бути оскаржений до суду партнером, що не надав згоду.</p> <p>5. Кожен з партнерів несе самостійну відповідальність за власні борги. Партнери несуть солідарну відповідальність за борги, які виникли спільно. Спільні борги можуть бути стягнуті із спільної власності партнерів та власності кожного партнера, але тільки в розмірі частки боргу партнера.</p> <p>6. Після припинення фактичного союзу кожен з партнерів набуває майно у власність окремо. Спільна власність, набута партнерами під час фактичного союзу може бути поділена ними за договором, що укладається письмово та нотаріально посвідчується. У випадку неможливості добровільно домовитися</p>		
--	--	--

<p>про поділ майна партнерами, такий поділ може бути здійснено за рішенням суду».</p>		
<p>Стаття 74-2. Право на компенсацію.</p> <p>1. Право на компенсацію має той з подружжя (або партнер у фактичному союзі)», котрий зробив фінансовий чи інший внесок у майно, підприємницьку діяльність чи професію другого з подружжя (партнера). Розрахунок компенсації повинен враховувати будь-яке збільшення або зменшення вартості майна чи розміру внеску в підприємницьку діяльність чи професію.</p> <p>2. Той з подружжя (або партнер), який зробив фінансовий чи інший внесок у спільне домогосподарство, має право на компенсацію, якщо внесок був значним у порівнянні із внеском іншого з подружжя (партнера) або внесок призвів до значних негативних наслідків щодо його доходу, майна чи професії.</p> <p>3. Компенсація повинна виплачуватися в грошовій формі, якщо подружжя (партнери) не домовляться про інше.</p> <p>4. Подружжя (партнери) можуть домовитись щодо подальшого використання одним із них предметів домашнього вжитку або їх поділ. Якщо партнери не досягли згоди, і перебували у довготривалих стосунках принаймні п'ять років або мають спільну дитину, яка є</p>	<p>Відсутня</p>	<p>Виникає питання доцільності регулювання права на компенсацію подружжя (партнер у фактичному союзі), адже загальні положення щодо компенсації містяться у Цивільному кодексі України.</p>

<p>неповнолітньою чи перебуває на утриманні, суд може дозволити одному з партнерів продовжувати користуватися домашніми та побутовими предметами в інтересах сім'ї.</p>		
<p>Стаття 91. Право на утримання партнерів у фактичному союзі</p> <p>1. Після припинення фактичного союзу кожен із партнерів повинен утримувати себе самостійно.</p> <p>2. Якщо особи, які не перебувають у шлюбі між собою, тривалий час проживали у фактичному союзі, принаймні п'ять років, той із них, хто став непрацездатним під час спільного проживання, або має недостатньо коштів для прожиття має право на утримання відповідно до статті 76 цього Кодексу.</p> <p>3. Партнер має право на утримання в разі проживання з нею (ним) їхньої дитини, відповідно до частин другої - четвертої статті 84 та статей 86 і 88 цього Кодексу.</p> <p>4. При призначенні аліментів повинно враховуватися наступне: а) догляд за дітьми; б) розподіл обов'язків під час фактичного союзу; в) вік, здоров'я та працездатність партнерів; г) тривалість фактичного союзу; д) наявність зареєстрованого шлюб та інших осіб на утриманні.</p>	<p>Стаття 91 Право на утримання жінки та чоловіка, які не перебувають у шлюбі між собою</p> <p>1. Якщо жінка та чоловік, які не перебувають у шлюбі між собою, тривалий час проживали однією сім'єю, той із них, хто став непрацездатним під час спільного проживання, має право на утримання відповідно до статті 76 цього Кодексу.</p> <p>2. Жінка та чоловік, які не перебувають у шлюбі між собою, мають право на утримання в разі проживання з нею, ним їхньої дитини, відповідно до частин другої - четвертої статті 84 та статей 86 і 88 цього Кодексу.</p> <p>3. Право жінки та чоловіка на утримання припиняється з підстав, встановлених пунктами 2 і 4 статті 83, статтями 85, 87 і 89 цього Кодексу.</p>	<p>1. Поза межами правового регулювання залишено категорію осіб, які проживають однією сім'єю, але не перебувають у шлюбі. Таким чином, запропонована норма містить дискримінаційні ознаки, оскільки такі особи позбавляються права на утримання.</p>

<p>5. Право на утримання припиняється з підстав, встановлених пунктами 2 і 4 статті 83, статтями 85, 87 і 89 цього Кодексу.</p>		
<p>Статтю 103 СК України викласти у такій редакції:</p> <p>Шлюбний договір на вимогу одного з подружжя або іншої особи, права та інтереси якої цим договором порушені, може бути визнаний недійсним за рішенням суду з підстав, встановлених Цивільним кодексом України, а також у випадку порушення статей 92, 93 та 94 цього кодексу.</p>	<p>Стаття 103. Визнання шлюбного договору недійсним</p> <p>1. Шлюбний договір на вимогу одного з подружжя або іншої особи, права та інтереси якої цим договором порушені, може бути визнаний недійсним за рішенням суду з підстав, встановлених Цивільним кодексом України.</p>	<p>Запропоновані для доповнення статті 92, 93 та 94 СК передбачають право на укладення шлюбного договору, форму шлюбного договору та зміст договору, що в цілому може бути запроваджено у правову конструкцію чинної статті 103 СК, оскільки Цивільний кодекс України передбачає загальні підстави визнання недійсності договору, а перелічені авторкою статті СК враховують специфіку сімейних відносин.</p>
<p>У статті 106 СК України слово «дітей» замінити словосполученням «неповнолітніх дітей».</p>	<p>Стаття 106. Розірвання шлюбу органом державної реєстрації актів цивільного стану за заявою подружжя, яке не має дітей</p> <p>1. Подружжя, яке не має дітей, має право подати до органу державної реєстрації актів цивільного стану заяву про розірвання шлюбу.</p> <p>Якщо один із подружжя через поважну причину не може особисто подати заяву про розірвання шлюбу до органу державної реєстрації актів цивільного стану, таку заяву, нотаріально засвідчену або прирівняну до неї, від його імені може подати другий з подружжя.</p>	<p>1. Не конкретизовано, де саме у тексті статті чи в її назві слід додати словосполучення «неповнолітніх дітей».</p> <p>2. Запропонована редакція повністю змінює суть чинної статті 106 СК, оскільки її положення передбачають порядок розлучення осіб, які не мають дітей, а пропонується норма, відповідно до якої буде врегульовувано порядок розлучення осіб, які мають неповнолітніх дітей. Отже, поза межами правового регулювання залишено порядок розлучення осіб, що не мають дітей.</p>

	<p>2. Орган державної реєстрації актів цивільного стану складає актовий запис про розірвання шлюбу після спливу одного місяця від дня подання такої заяви, якщо вона не була відкликана.</p> <p>3. Шлюб розривається незалежно від наявності між подружжям майнового спору.</p>	
<p>Доповнити частину першу статті 107 пунктом 3 такого змісту:</p> <p>«засуджений за вчинення умисного злочину».</p>	<p>Стаття 107. Розірвання шлюбу органом державної реєстрації актів цивільного стану за заявою одного з подружжя</p> <p>1. Шлюб розривається органом державної реєстрації актів цивільного стану за заявою одного із подружжя, якщо другий із подружжя:</p> <p>1) визнаний безвісно відсутнім;</p> <p>2) визнаний недієздатним.</p> <p>Відсутній</p>	<p>1. У цьому контексті необхідно застосовувати поняття поділу злочинів на нетяжкі, тяжкі та особливо тяжкі, що передбачається статтею 12 Кримінального кодексу України.</p> <p>2. На нашу думку, безпідставною є пропозиція щодо розірвання шлюбу органом державної реєстрації актів цивільного стану за заявою одного з подружжя із засудженою особою за вчинення умисного злочину. Запропоноване положення містить дискримінаційні ознаки в частині забезпечення права засудженої особи на шлюб та всі подальші правовідносини, що пов'язані зі шлюбними відносинами.</p>
<p>Статтю 111 доповнити частиною другою такого змісту:</p> <p>2. Якщо подружжя має дітей віком до 16 років і до звернення до суду або до початку розгляду справи по суті</p>	<p>Стаття 111. Заходи суду щодо примирення подружжя</p> <p>1. Суд вживає заходів щодо примирення подружжя, якщо це не</p>	<p>Відсутнє обґрунтування доцільності запропонованих змін.</p>

<p>договором погодили наслідки визначені статтею 112-1 цього кодексу, то строк для примирення становить три місяці, у випадку якщо подружжя не дійшло згоди про правові наслідки розлучення, строк примирення становить шість місяців. Якщо подружжя не має дітей віком до шістнадцяти років і вони не погодили правові наслідки розлучення, передбачені п. в та п. г ч. 1 статті 112-1, встановлюється тримісячний строк на примирення. Період на примирення не встановлюється, якщо перед розлученням було встановлено режим окремого проживання подружжя, що тривав не менше шести місяців, а також у випадку якщо подружжя не має дітей віком до шістнадцяти років і вони погодили правові наслідки розлучення, передбачені п. в та п. г ч. 1 статті 112-1.</p>	<p>суперечить моральним засадам суспільства.</p> <p>Відсутня</p>	
<p>Частина 4 статті 136 СК викласти у такі редакції:</p> <p>4. Оспорювання батьківства неможливе у разі смерті дитини, окрім випадків визнання батьківства іншою особою.</p>	<p>Стаття 136. Оспорювання батьківства особою, яка записана батьком дитини ...</p> <p>4. Оспорювання батьківства неможливе у разі смерті дитини.</p>	<p>Пропоновані зміни не обгрунтовані, а також не запропоновано механізм реалізації таких змін.</p>
<p>Статтю 160 доповнити частиною 4 такого змісту:</p> <p>4. Той з батьків, з яким проживає дитина, про зміну місця проживання дитини</p>	<p>Стаття 160. Право батьків на визначення місця проживання дитини ...</p> <p>Відсутня</p>	<p>1. Використовується поняття «дитина» без зазначення її віку (частина перша-третя статті 160 СК). Такий підхід не надає розуміння, в яких випадках, передбачених у</p>

<p>повинен заздалегідь повідомити іншого з батьків. При виникненні спору про зміну місця проживання дитини, кожен з батьків може звернутися до органу опіки та піклування або суду.</p>		<p>частинах першій-третій зазначеної статті, застосовуватимуться пропоновані зміни.</p>
<p>Другий абзац частини 1 статті 161 викласти в такі редакції:</p> <p>Під час вирішення спору щодо місця проживання малолітньої дитини беруться до уваги ставлення батьків до виконання своїх батьківських обов'язків, особиста прихильність дитини до кожного з них, вік дитини, думка дитини, стан її здоров'я, умови проживання батьків, географічна відстань та віддаленість, інші обставини, що мають істотне значення.</p>	<p>Стаття 161. Спір між матір'ю та батьком щодо місця проживання малолітньої дитини</p> <p>1. Якщо мати та батько, які проживають окремо, не дійшли згоди щодо того, з ким із них буде проживати малолітня дитина, спір між ними може вирішуватися органом опіки та піклування або судом.</p> <p>Під час вирішення спору щодо місця проживання малолітньої дитини беруться до уваги ставлення батьків до виконання своїх батьківських обов'язків, особиста прихильність дитини до кожного з них, вік дитини, стан її здоров'я та інші обставини, що мають істотне значення.</p> <p>...</p>	<p>Відсутнє обґрунтування необхідності розширення обставин, що мають істотне значення.</p>
<p>У частині 3 статті 226 замінити словосполучення «чотирнадцяти років» на «вісімнадцяти років».</p>	<p>Стаття 226. Право на таємницю усиновлення</p> <p>3. Особа, яка була усиновлена, має право після досягнення нею чотирнадцяти років на одержання інформації щодо свого усиновлення.</p>	<p>Відсутнє обґрунтування необхідності замінити словосполучення «чотирнадцяти років» на «вісімнадцяти років».</p>

Закон України «Про забезпечення прав і свобод громадян та правовий режим на тимчасово окупованій території України»		
<p>1. Статтю 7 доповнити новою частиною такого змісту:</p> <p>Громадяни України, які проживають чи проживали на тимчасово окупованій території України, мають право зареєструвати акти цивільного стану у будь-якому відділі державної реєстрації актів цивільного стану України за місцем їх звернення.</p>	<p>Стаття 7. Забезпечення реалізації прав осіб, які проживають на тимчасово окупованій території, на зайнятість, пенсійне забезпечення, загальнообов'язкове державне соціальне страхування, соціальні послуги, освіти</p> <p>Відсутній</p>	<p>Звертаємо увагу, що у Верховній Раді України зареєстровано проект Закону України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо особливостей державної реєстрації актів цивільного стану, що відбулися на тимчасово окупованій Російською Федерацією території України та за межами України» (№ 9069 від 28.02.2023 р.), яким пропонується внесення змін до низки законів, відповідно до яких регулюються питання реєстрації актів цивільного стану, що відбулися на тимчасово окупованій території України та за межами України.</p>
Закон України «Про запобігання та протидію домашньому насильству»		
<p>Частина 1 статті 1 доповнити новим пунктом:</p> <p>кібернасильство - форма домашнього насильства, що вчиняється проти членів сім'ї або осіб, які проживають разом, а також щодо колишніх партнерів чи колишнього подружжя частково або повністю з використанням інформаційно-комунікаційних технологій, або вони сприяють його вчиненню, або посилюють наслідки через інформаційно-комунікаційні засоби та технології.</p>	<p>Стаття 1. Визначення термінів</p> <p>1. У цьому Законі терміни вживаються в такому значенні:</p> <p>Відсутній</p>	<p>Пропонується досить узагальнене формулювання поняття «кібернасильство» як форми домашнього насильства. Разом із тим варто апелювати до досвіду деяких зарубіжних держав, зокрема США, де пропонується вживання терміну «кібербулінг (кіберзалякування та кіберпереслідування)», який визначається як «процес використання Інтернету, мобільних телефонів або інших пристроїв для надсилання або публікації тексту чи</p>

		зображень, які мають на меті завдати болю чи збентежити іншу людину» ¹ .
--	--	---

---

¹ Cyber Bullying Law and Legal Definition. URL: <https://definitions.uslegal.com/c/cyber-bullying/>